

lig for budgetter, ansættelser og en lang række ting.

Det er et alvorligt projekt at sidde i en skolebestyrelse. Det er et alvorligt projekt at sidde i en institutionsbestyrelse.

Og så vil jeg meget gerne afslutte debatten.

(Kort bemærkning).

Kirsten Jacobsen (FP):

Jeg må sige til fru Anne Baastrup, at det at sidde i en skolebestyrelse eller i en institutionsbestyrelse er ikke et heldagsarbejde. Vi er faktisk nogle stykker – måske ikke her i salen – som har prøvet det. Jeg har faktisk også prøvet det som enlig mor.

Det er ikke anderledes, end at enlige forældre naturligvis er lige så interesseret i, at institutionen eller skolebestyrelsen fungerer godt, som andre er, og de pasningsordninger, som man skaffer sig, når man af den ene eller den anden grund skal et eller andet, som interesserer én, vil man også skaffe sig her.

Det kan ikke blive en offentlig opgave, for så er der ingen grænser for, hvad det offentlige skal dække af børnepasning, og det burde SF indse.

Det er ikke et større arbejde at påtage sig at sidde i en institutionsbestyrelse end at være tilidsmand på sit arbejde eller sådan noget. Skal vi også dække det?

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslagets overgang til anden (sidste) behandling vedtoges uden afstemning.

Første næstformand (Ivar Hansen):

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til Socialudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

15) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 33:

Forslag til folketingsbeslutning om børns rettigheder.

Af Villy Søvnald (SF) m.fl.

(Fremsat 22/10 96).

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Socialministeren (Karen Jespersen):

Forslaget her fra SF er i virkeligheden en samling af en lang række forslag, hvoraf en del også har været fremsat som enkeltforslag, og en del af dem vedrører i virkeligheden også andre områder end Socialministeriets.

Når man kigger ned over den lange stribe forskellige forslag, er de i meget god overensstemmelse med regeringens børnepolitik, men man kan sige, at der ligger en forskel i, at vi ikke i et samlet forslag vil pålægge kommunerne at gribe en løsning af disse spørgsmål an på en bestemt måde. Vi vil heller ikke uden at skele til økonomien sige, at nu skal det bare være sådan her fra en bestemt dato.

Hele holdningen og hensigten i forslaget er som sagt i god overensstemmelse med regeringens børnepolitik, f.eks. holdningen om, at familieliv og arbejdsliv skal hænge bedre sammen, og at der skal være mere tid til børnene. Der har regeringen jo lavet den banebrydende nyskabelse, at vi har indført børnepasningsloven og sikret, at den blev permanent. Ved siden af det er der en række projekter i et samarbejde med konkrete arbejdspladser, hvor vi viser, hvordan der kan blive en bedre sammenhæng mellem familieliv og arbejdsliv. Men det er et spørgsmål, man ikke uden videre skal lovgive om, da det i meget vid udstrækning drejer sig om aftaler mellem arbejdsmarkedets parter.

Når det drejer sig om at få et pasningstilbud, plads i et pædagogisk dagtilbud, er der sket en meget stærk udbygning igennem de senere år, bl.a. som et resultat af regeringens politik. Jeg tror, at fra 1992 til 1996 er der skabt 100.000 nye pasningstilbud til børn, så vi bevæger os altså – trods debat frem og tilbage, trods små udsving op og ned – i retning af at have fuld dækning i det danske samfund, når det drejer sig om at kunne få sine børn passet.

Det betyder også, at der ikke er brug for at gå ind og lave en egentlig lovfæstet pladsgaranti. Jeg tror, det rigtige er, at det er i et samspil med kommunerne og de lokalkommunale beslutninger, at pladsgarantien skal udvikle sig.

Det er så rigtigt, at der i de senere år har været fokuseret meget på kvantiteten af udbygningen, og at det kan være gået ud over kvaliteten i dagtilbudene forskellige steder i landet. Derfor er kvaliteten i dagtilbudene også kommet stærkere i søgelyset. Jeg har selv sammen med Kommunernes Landsforening, BUPL og andre organisationer nedsat en arbejdsgruppe, der skal se på kvaliteten i dagtilbudene, og det er en arbejdsgruppe, hvor jeg synes, der egentlig er stor entusiasme og opbakning, også fra organisationerne, for man synes, det er et godt redskab til at finde veje til at udvikle kvaliteten i daginstitutionerne. Det handler jo netop ikke kun om at sige, at der skal være så og så mange kvadratmeter pr. barn eller så og så mange pædagoger ansat. Kvalitet er meget andet. Det handler i høj grad også om holdningen til børnene, holdningen til børns opvækst.

Derfor synes jeg, det ville være meget betænkeligt at begynde at lovgive om kvalitet i daginstitutioner, da det i høj grad er noget, der skal udvikles i et samspil mellem de enkelte kommuner og de enkelte institutioner. Men vi kan godt gøre det, at vi centralt laver nogle overordnede retningslinjer i form af en formålsbestemmelse i lovgivningen, der siger noget om, hvad det er for en vej, vi gerne vil med vores dagtilbud, og hvad det er for en holdning til børn, der gerne skulle præge arbejdet i dagtilbudene.

Derfor arbejder vi nu med en ny formålsbestemmelse i forbindelse med revisionen af bilstandsloven, og det sker i et bredt samarbejde med de instanser, der arbejder med børn og har føling med de områder. Den skal netop sige noget om, at dagtilbudene har en rolle i på den ene side at udvikle børn til selvstændige individer, der har selvværd og har udviklet deres egne kreative evner, og på den anden side evner at indgå i et forpligtende fællesskab, hvor de er i stand til at tage hensyn til andre mennesker og vise forståelse for andre menneskers situation og behov. Jeg synes selv, det er utrolig spændende og løfterigt at arbejde med sådan nogle formålsbestemmelser på et sagsområde.

Når det drejer sig om rådgivning, støtte og behandling, er der allerede sådan en bestemmelse i bilstandslovens § 28, men det er rigtigt, at vi kan diskutere videre, om den bestemmelse

kan gøres bedre, men jeg mener faktisk også, at det kræver et lidt større arbejde at finde ud af, hvad behovet egentlig er, hvordan den rådgivning, der er i dag, fungerer, og om vi har brug for en mere samlet rådgivning på området.

Når det drejer sig om at styrke sundhedsplejen, er der netop vedtaget et nyt forslag under Sundhedsministeriet, der trådte i kraft den 1. januar i år. Det går ud på netop at sikre sundhedsplejen en stærkere forebyggende rolle og ikke mindst i forhold til de børn, der har særlige problemer. Så der er også allerede sket noget på det punkt.

Når vi ser på spørgsmålet om børnesagkyndig rådgivning, er det et punkt, der er med i de aktuelle forhandlinger om en finanslovaftale, og det samme gælder en forstærket indsats over for de børn, der venter på psykiatrisk behandling. Her taler vi jo om en indsats både i hospitalssystemet og i det sociale system, hvor kvalificerede døgninstitutioner med en behandlingsindsats tilknyttet har en meget vigtig rolle at spille, når det drejer sig om at hjælpe de børn, der har en psykiatrisk lidelse. Det ser ud til, at der er mangel på den slags døgninstitutioner/pladser.

Det er også grunden til, at vi allerede har et samarbejde med Amtsrådsforeningen og Kommunernes Landsforening på dette område for at se på, hvad det er for pladser, vi mangler, hvad det er for pladser, de børn har brug for, hvor mange der er af den slags pladser, og hvad det er, der skal til, for at vi kan sige, at vi ikke længere har ventelister til børnepsykiatrisk behandling.

I øvrigt er der jo en meget stor undersøgelse på vej fra Socialforskningsinstituttet, der både siger noget om antallet af pladser i det hele taget, når vi snakker om, at børnene skal anbringes uden for hjemmet, og om kvaliteten af de pladser. Det håber jeg kan blive et redskab til at gennemgå de regler og se på, om vi kan gøre dem bedre.

Når det drejer sig om forslaget om børns ret til medbestemmelse, så har det jo været et centralt element i regeringens ungdomspolitiske udspil, hvor det indgår som en integreret del, at børnene og de unge skal tages med på råd, når der oprettes tilbud, og i den daglige drift af de tilbud som et led i at gøre de unge i stand til at indgå i demokratiske processer og vænne sig til at give deres mening til kende og vænne systemerne til at lytte til de unge. Så det forslag er jeg også meget enig i.

Når det drejer sig om børnehaver og daginstitutioner til små børn, har Socialministeriet sat en

række forsøg i gang, der netop arbejder med at give selv så små børn en medindflydelse på deres dagligdag. Det viser sig faktisk, at det kan man komme meget langt med, og de forslag er egentlig meget succesfulde.

Så jeg mener, som jeg sagde i indledningen, at vi er meget langt med at indføre de ting, som SF foreslår her i deres samlede forslag, men at vi skal være meget opmærksomme på, at det er ting, som står sig bedst ved at blive udviklet i et lokalt samarbejde med kommunerne og med de enkelte institutioner, sådan at vi på den ene side har nogle overordnede holdninger og på den anden side sørger for, at de bliver tilpasset de lokale ønsker og behov, der måtte være både i kommunerne og i de enkelte institutioner.

Så på den baggrund vil jeg afvise forslaget her.

Jan Petersen (S):

Socialdemokratiet er enigt i, at der er brug for en debat om børn og børns rettigheder og det gode børneliv. I beslutningsforslaget fra SF skrives der da også, at ideen er at få sat det på den politiske dagsorden. Man kunne føje til, at det har det faktisk allerede været i et par år. Jeg har i hvert fald registreret, at den debat foregår til fulde og fortsætter, og jeg vil ikke frakende Børnerådet et vist medansvar for, at børnene spiller en mere central rolle i den mediemæssige og den politiske debat, og det er godt.

Det er svært egentlig at vurdere, hvad vi skal bruge dette beslutningsforslag til. Men lad os bruge det til det, som det så formentlig er tænkt som, nemlig at få sat en debat i gang herinde også.

Vi kan ikke støtte selve beslutningsforslaget, men de temaer, der angives deri, er fem væsentlige temaer i den debat, som man ønsker, og som vi er enige i bør føres også i Folketinget.

Beslutningsforslaget er vanskeligt at kommentere på ét punkt, nemlig det økonomiske. Så lad mig få det overstået, inden resten kommer:

Intentionerne kan ikke udmøntes, uden at det får økonomiske konsekvenser, og for os er det afgørende, at vi ikke udløser nye ubetalte regninger til dem, der er børn i dag, som de så skal betale i morgen. Så derfor er der en grænse for, hvor mange af vore gode intentioner vi blot kan udmønte og så udskrive checks. Jeg tror faktisk, at SF er enig i, at det hensyn også skal spille en rolle.

På den anden side skal vi også erkende, at der er noget af det, vi kan stoppe økonomi i på kort

sigt, som på lang sigt kan betyde, at færre udgifter opstår – det, man kan kalde det forebyggende sociale og sundhedsmæssige arbejde i børneårene. Så inden for de rammer er der selvfølgelig en margin for at diskutere, hvad vi skal gribe fat i i de kommende år.

Principielt vil jeg godt markere, at der er god grund til, at vi søger at skabe helhed i den indsats, der er i børnepolitikken, og at vi også prøver at få den helhed til at fungere på tværs af de sektorer, der er og skal være aktører, når det gælder børns vilkår og børns rettigheder. Jeg er også principielt enig i, at det kunne være godt, hvis vi gjorde børn og børnevilkår tydeligere i den lovgivning, der egentlig vedrører det enkelte barn og de rammer, det skal leve under i sit børneliv.

Det er imidlertid en opgave, som vi må løse, når vi konkret står med det lovgivningsmæssige håndværk. Det er dér, vi som politikere må prøve at få børnene og deres vinkler placeret i lovgivningen, så der tages hensyn til dem og ikke alene til de voksnes interesser.

Til de konkrete punkter skal jeg mere som et supplement til den besvarelse, socialministeren gav, og som jeg er enig i, komme med et par enkelte kommentarer:

For det første at indsatsen over for de svage stillede børn og unge må være det, der står øverst på vores dagsorden, også når der deles ressourcer ud. Det er en katastrofe, som det antydes, og vi er enige i, at op imod en femtedel af børnene har større eller mindre vanskeligheder i deres liv, at deres liv er for sårbart, og det må kræve konstant politisk bevågenhed.

Der er en handlingsplan, der arbejdes efter i øjeblikket. Vi er ikke sikre på, at den handlingsplan rækker, og vi er parat til at drøfte, på hvilken måde den kan gøres stærkere i fremtiden. Vi har også en egnet lejlighed, når vi skal revidere bistandsloven, til at få drøftet nogle af de her emner.

Vi har noteret os med stor glæde, at der i den stemmeaftale, der er indgået omkring finansloven, også er to markante fodaftryk for børnene, nemlig ventelisterne for de psykisk syge og det problem, de sårbare børn har, når forældrene går fra hinanden, eller når de anbringes uden for eget hjem. Det er vi meget tilfredse med.

Omkring temaet tid til børn gentages, hvad der tidligere har været foreslået i Folketingssalen. Jeg skal nøjes med at henvise til, at vi ønsker overenskomstforhandlingerne overstået, og at Arbejdsmarkedsudvalget i Folketinget også har

anbefalet parterne på arbejdsmarkedet at forbedre barselordningerne.

Ud over det vil jeg anbefale, at vi nærmere studerer det, forældrene siger på de fem virksomheder, der har indgået i Socialministeriets forsøgsprojekt om den familievenlige arbejdsplads. Der nævnes der nemlig meget mere end blot de krav, som nævnes i beslutningsforslaget. Spørgsmålet er, om ikke de næste reelle træk er at gøre noget ved virksomhedskulturen og den konkrete arbejdstidstilrettelæggelse frem for at udarbejde yderligere regler herinde. Jeg tror, vi finder flere svar dér, end vi egentlig forventer.

Omkring børns ret til plads i dagtilbud og retten til kvalitet vil jeg ikke komme med yderligere kommentarer, og jeg vil slutte med, at børns ret til medbestemmelse er et interessant tema. Det kunne være spændende, om der, uden at der nødvendigvis sættes puljer af til det i Folketinget, var kommuner, der tog fat i at beskrive deres børnepolitik i en helhed, prøvede at tilrettelægge den i en helhed og også prøvede at inddrage de borgere, som børnene er, selv om de ikke har stemmeret, i, hvad der skal ske i deres eget liv, og i de rammer, kommunerne stiller op.

Med det skal jeg sige, at Socialdemokratiet ikke kan støtte beslutningsforslaget, men at vi gerne deltager i den debat, der lægges op til. Og endelig skal jeg meddele, at Det Radikale Venstre er enigt i socialministerens indlæg og også henviser til den stemmeaftale, der er med SF.

Erik Larsen (V):

Jeg vil gerne indlede med at sige, at det altid er på sin plads, også her i Folketinget, at tage en debat om og en drøftelse af børns vilkår i Danmark.

SF har her fremsat et beslutningsforslag, som taler om børns rettigheder og i den forbindelse selvfølgelig også om børns vilkår. Når SF i sit beslutningsforslag skriver »Børns ret til tid med deres forældre«, så er vi i Venstre også optaget af det forhold. Vi er optaget af det af flere grunde, for vi tror på, at hvis børn har mere tid sammen med deres forældre og dermed mere voksenkontakt, så minimeres mange af de problemer, som vi ser rundt omkring i skolerne osv., og det vil måske også påvirke hele vores sundhedsområde, hvis det kunne finde sted.

Når vi ser på, hvad børn ønsker, så ønsker børn i al almindelighed også, at de i højere grad er sammen med deres forældre, og at de også bliver passet af deres forældre. Det er der man-

ge børn der ønsker, og der er også mange forældre, som ønsker, at de kunne passe deres børn selv, hvis de havde økonomisk mulighed for det.

Så derfor kan jeg sige, at dagens tilbud til SF fra Venstre er, at man fra SF's side kunne støtte Venstres forslag om en friskolemodel på børnepassningsområdet; sådan at alle forældre i dette land kunne vælge at få 85 pct. af kommunens udgift til en daginstitution, hvis man selv ønskede at passe børnene.

Det med friskoler er noget, vi i Danmark har gode traditioner for, og sådan som børnepassningsområdet efterhånden, også ifølge SF's filosofi, har udviklet sig: at børnepassning i dag er noget, som forældrene har ret til at det offentlige tager sig af, er springet over til en friskolemodel ikke ret langt, og det vil efter vores opfattelse ikke alene give børnene deres muligheder, men også forældrene deres muligheder for at få opfyldt de ønsker, som SF jo også godt ved at mange forældre har.

Så selv om jeg godt ved, at det ikke er det, SF's forslag handler om – SF får normalt røde knopper, når man nævner det, men det kan vel ikke være nogen skam, når jeg siger det – er det i virkeligheden vejen til at realisere det, som SF gerne vil på det her område.

En sådan model som den, Venstre gerne ser, hvor forældre i højere grad får mulighed for at passe deres børn, vil jo også give den fornødne luft i de eksisterende institutioner, hvor vi erkender, at der er et problem. Der er mange steder, hvor der i dag er mange børn på få kvadratmeter med sygdomsforløb osv. til følge og måske også manglende ressourcer. Alt det ville et sådant forslag som det, Venstre har lagt frem, kunne afhjælpe.

Jeg vil godt sige, at når børns ret til kvalitet, trivsel og udvikling er på dagsordenen i SF's forslag, så mener jeg og Venstre, at forslaget om kvalitet i daginstitutionstilbudene skal formes i de lokale områder. De skal formes i de dagsinstitutionsbestyrelser, der er på de enkelte institutioner, altså i et samspil lokalt og ikke centralt. Ikke noget med centrale direktiver om, hvad kvalitet skal være på disse områder. Jeg tror, at det løses meget bedre ude omkring lokalt.

Med hensyn til børns ret til medbestemmelse tror jeg også, som hr. Jan Petersen var inde på, at Børnerådets virksomhed på en lang række områder vil sætte fokus på netop den problemstilling, og at det også er vejen, vi skal gå, og ikke ind i et lovgivningsarbejde omkring at defi-

ner, hvordan børns rettigheder skal tilgodeses med hensyn til medbestemmelse.

Alt i alt mener jeg, det her er et forslag, som i alt for høj grad tager udgangspunkt i, at man skal gøre børn til institutionsbørn, og at man skal lave centrale regler, og det er Venstre imod. Vi mener, at det er familien, der i højere grad skal styrkes, og at den indsats, som vi gerne fra Venstres side vil være med til at øve omkring de svageste grupper af børn, fortrinsvis skal finde sted ved, at man styrker familien og styrker hjemmet. Det er det, der giver det bedste udgangspunkt for trykke børn, som kan vokse op som hele mennesker i det danske samfund.

(Kort bemærkning).

Villy Søvnald (SF):

Jeg synes, der er to ting, som det er værd at gå ind i allerede nu for at sikre, at debatten ikke kører af sporet på nuværende tidspunkt.

Nu er det altid svært at diskutere med en, der har nyreligiøse tendenser, men jeg synes, Venstres standard svar i øjeblikket på ethvert problem er: Læg pengene ud, og lad dem følge den enkelte! Jeg vil bare bede hr. Erik Larsen bekræfte, at Venstre selv har regnet sig frem til, at det vil koste 3,2 mia. kr. Det vil sige, at det er dyrere end at få pladsgarantien. Det er dyrere at gennemføre Venstres model end at lave alle de ting, man i øvrigt kunne lave for de virkelig trængte børn. Det er penge, der fosser lige ud af statskassen, hvis man gennemfører det her. Det er det ene.

Må jeg så ikke godt sige til slutreplikken fra hr. Erik Larsen om, at det er familien, der skal styrkes: Det er vi jo i SF helt enige i. Det er derfor, vi foreslår, hvordan man i praksis kunne sikre børnefamilierne mere tid – ikke for de få, hvilket ville blive konsekvensen af at lade pengene fosse ud af statskassen, men for de mange ved at sikre bedre orlovsordninger, ved at sikre bedre barselordninger og ved at lade børnefamilierne gå foran i en nedsat arbejdstid.

(Kort bemærkning).

Erik Larsen (V):

Jeg bliver nødt til at skuffe hr. Villy Søvnald. Venstres forslag om en friskolemodel på børnepasningsområdet er regnet ud til at ville koste 2,2 mia. kr. og ikke 3,2 mia. kr., sådan som hr. Villy Søvnald har sagt. Det er i øvrigt et tal, som er bekræftet af Socialministeriet. Socialministeriet kom i sit regnestykke frem til det samme tal.

Men hvad koster det forslag, som SF har fremsat? Det betyder reelt, at kommunerne skal ud i fornyede institutionsbyggerier, for at samtlige børn kan blive passet, og det vil komme til at koste et beløb, der rækker langt ud over de 2,2 mia. kr., som det er regnet ud at Venstres friskolemodel kommer til at koste. For hvis vi går til Kommunernes Landsforening, så har den beregnet, at med den nuværende trend i efterspørgslen efter daginstitutionspladser, vil merudgifterne i år 2000 beløbe sig til over 2 mia. kr., og det er ikke engang med den helt afgørende garanti, som SF ønsker gennemført med dette beslutningsforslag.

Så der er altså god økonomi i at tilslutte sig Venstres synspunkter på det område.

Karen Højte Jensen (KF):

Børn og børnefamilier er altid et godt tema, og det er det ikke bare som slagvare; det er faktisk meget vigtigt, at vi altid i Folketinget følger udviklingen i netop børns og børnefamiliers vilkår.

Og når vi tager en debat om børn og børnefamilier, synes jeg, det er vigtigt at sige, at langt de fleste børn og deres familier er velfungerende, for en gang imellem kan man få det indtryk ved at kigge fjernsyn og læse aviser, at det nærmest er forfærdeligt, sådan som børn i Danmark maltrakteres, men heldigvis er det ikke sådan.

Det, at alle børn ønsker mere tid sammen med deres forældre, er jo et spørgsmål, vi løbende har drøftet her i Folketinget. Men jeg vil gerne understrege, at mere tid for forældrene til at være sammen med deres børn jo også drejer sig om forældrenes egen prioritering.

For ét er, at de unge meget gerne både vil være på arbejdsmarkedet og samtidig have familie, og det er forståeligt, at man ønsker at få disse to ønsker til at gå op i en højere enhed, men noget andet er, at de måske en gang imellem kunne prioritere deres tid til at være forældre noget højere, for så ville de i virkeligheden også få mere tid til deres børn.

Og det er vigtigt, at der bliver bedre muligheder for at få større sammenhæng mellem arbejdsliv og familieliv, og det mener jeg bl.a. kan skabes ved, at der kommer større fleksibilitet på arbejdsmarkedet, for det er jo sådan, at der stadig væk er fagforbund, som ikke ønsker, at deres medlemmer kommer på deltid. Men det er en bombastisk holdning, som jeg mener er helt i strid med udviklingen og de ønsker, som familierne har.

Der er også behov for større fleksibilitet, når der er tale om arbejdstiden, og jeg synes, det er glædeligt at konstatere, at det faktisk er et forhold, som mange virksomheder er stærkt optaget af.

Og det, at de unge familier er på arbejdsmarkedet, har naturligvis den følge, at deres børn skal passes, medens forældrene er på arbejde. Men SF ønsker, at der skal kunne stilles et retskrav om, at børnene bliver passet i en offentlig dagpasningsordning, og det kan vi ikke tilslutte os.

Vi mener, at man skal gå den vej, at forældrene i højere grad får mulighed for at vælge, hvem der skal passe deres børn, for det er meget vigtigt, at der skabes større valgfrihed.

Og vi ønsker, at forældre med børn på op til 3 år kan få mulighed for at lade pengene følge barnet, og når vi sætter et loft ved 3 år, så er det alene på grund af vores økonomiske ansvarlighed, fordi vi ved, at det ellers vil koste langt mere, og fordi vi mener, at det netop for børn i alderen 0-3 år er vigtigt, at det bliver muligt for forældrene at få passet deres børn hjemme eller i private ordninger.

I forslaget er der et krav om børns ret til kvalitet, trivsel og udvikling i daginstitutionerne, og i den forbindelse vil jeg sige, at for Det Konservative Folkeparti drejer det sig ikke alene om, at børnene skal placeres i en pasningsordning; det er naturligvis også vigtigt, når forældrene har valgt en daginstitution, at den daginstitution så også har en vis kvalitet, og at indholdet er i orden, og det kan jo bl.a. sikres gennem forældrebestyrelserne.

Og jeg synes, det her er væsentligt at henvise til, at der jo faktisk i dag med formålsparagrafferne i forbindelse med dagtilbud efter bistandsloven er opsat en række kvalitetsmål.

Samtidig er jeg også bekendt med, at det i mange kommuner er et tema, som man arbejder vældigt med, og at man er i færd med at opstille disse kvalitetsmål, og det synes jeg naturligvis er meget væsentligt.

Nu er der jo mange dele i dette forslag; så det er svært at nå det hele. Men med hensyn til ventelisterne til de psykiatriske børneafdelinger venter vi på at få den aftale, der er indgået, at se, for jeg mener, det er relevant, at der sker en styrkelse af tilbudene her.

Og så er der den tilbagevendende problemstilling omkring handleplanerne for børn, der er anbragt. Her er jeg enig i, at kommunerne naturligvis skal leve op til den lovgivning, der er.

Det, der så peges på i forslaget, er, at børn flyttes fra den ene kommune til den anden, og det tror jeg er et reelt problem. Men der er jo nogle tavshedspligtsregler, som gør, at oplysninger ikke følger med, og det kunne vi måske se på i denne sammenhæng.

Men hvis jeg skal nå til en konklusion her, må det være, at vi ikke kan tilslutte os SF's forslag.

Tom Behnke (FP):

Det er godt, at SF rejser denne debat, men man kan jo beklage, at det er en forslagsdebat og ikke en egentlig forespørgselsdebat, for det ville jo nok have været rart med lidt ekstra taletid, for emnet er meget bredt, og SF har taget mange aspekter med i forslaget. Jeg skal alligevel forsøge at nå rundt om de emner, der ligger i SF's forslag.

Børnene er vores fremtid, og der er ingen tvivl om, at vi skal sikre børnene tryghed og stabilitet i deres opvækst, så de får de absolut bedste muligheder for at klare sig i livet fremover. Der er heller ingen tvivl om, at det er forældrene, der har ansvaret for, at børnene har en tryk og stabil barndom, og at børnene får en god opvækst, der ruster dem til resten af deres liv. Der er heller ingen tvivl om, at hvis der er situationer – og de findes jo – hvor forældrene ikke fuldt ud er i stand til at varetage barnets interesser, skal den første og største indsats gøres over for forældrene, således at vi sikrer, at forældrene, så vidt det overhovedet er muligt, er i stand til at varetage børnenes tarv og interesser.

Et af de væsentligste problemer, når vi taler om børnefamilier, børnepasning, børns opvækst og vilkår og børns tid med forældrene, er skattetrykket, for der er slet ingen tvivl om, at det tårnhøje skattetryk, vi har i Danmark – godt hjulpet på vej af bl.a. SF, og ikke mindst med den netop indgåede aftale om finansloven er der ingen tvivl om, at SF har et meget stort medansvar for, at skattetrykket er så højt, som det er i Danmark – jo netop bevirker, at begge forældre er tvunget til at være udearbejdende, fordi begge forældre er tvunget til at have en indtægt, for ellers har de simpelt hen ikke råd til at betale skattevæsenet alle de penge, som skattevæsenet kræver, og hvis man ikke er sikker på at have i hvert fald to familieindtægter, har man simpelt hen ikke råd til at leve et bare nogenlunde anstændigt liv.

Og når man er tvunget til at være udearbejdende, så er man også tvunget til at lade sine børn passe det ene eller det andet sted. Hvad

enten det foregår offentligt eller privat, er man i hvert fald tvunget til at lade andre passe éns børn, mens man selv prøver at skaffe sig penge nok både til at betale skat og til at betale for de fornødenheder, der nu engang hører sig til.

Så det, der er løsningen på problemet med, at børn og forældre har alt for lidt tid sammen, er selvfølgelig nogle markante skattelettelser, som naturligvis skal komme fra bunden ved, at den skattefrie bundgrænse hæves, så de dermed først og fremmest kommer de lavestlønnede til gode.

Det vil give meget mere tid til børnene, for med markante skattelettelser er det ikke længere nødvendigt, at begge forældre er på arbejdsmarkedet. Det er naturligvis frivilligt, om de ønsker at være det, men så er de ikke længere tvunget til at være det, og det betyder, at enten moderen eller faderen vil kunne være hjemme hos børnene i kortere eller længere perioder.

Vi ved også, at børnefamilierne netop i forbindelse med økonomien kan befinde sig i særlige situationer, og derfor har Fremskridtspartiet også foreslået, at der indføres et såkaldt familiefradrag, og det vil sige, at forældrene kan udnytte børnenes uudnyttede fradrag. For det er jo således, at alle bliver født med et fradrag, men at det er de færreste, der begynder at benytte det, før de når op i 15-16-årsalderen, og derfor vil det være en hensigtsmæssig måde at give børnefamilierne lidt hjælp med på vejen på.

Børnene har det unægtelig bedst sammen med forældrene, og derfor er Fremskridtspartiet ikke særlig interesseret i at fremme brugen af institutioner i den forbindelse. Vi mener ikke, at det er vejen frem. Desuden er det jo også sådan, at det er en meget dyr løsning, som betyder, at skatterne stiger endnu mere, og dermed er vi inde i den onde cirkel, som Fremskridtspartiet har advaret imod igen og igen.

Når der så er tale om den åbne familie- og børnerådgivning, er det et tiltag, som Fremskridtspartiet støtter meget. Vi synes, det er en utrolig god idé, og vi håber, at man fremover vil fastholde og måske endda udbygge og forbedre den ordning.

Med hensyn til de situationer, der kan opstå, når forældre af den ene eller anden årsag bliver skilt, er det Fremskridtspartiets opfattelse, at børnene bør have en egentlig partsstatus, således at børnenes interesser i langt højere grad bliver varetaget, i stedet for, som det er i dag, at moderen og faderen slås henover hovedet på barnet, for det er helt urimeligt.

Vores opfattelse er, at der som udgangspunkt skal være fælles forældremyndighed, og at den fælles forældremyndighed kun skal kunne ophæves, hvis tungtvejende grunde taler for det.

Det er også vores opfattelse, at man i stedet for, at det er statsamterne, der afgør f.eks. samværsfrekvenser og lignende, lader hele spørgsmålet blive afgjort i byretten, så man har en situation, hvor parterne kan diskutere tingene og indgå aftaler eller lignende.

Vi er også glade for det forslag, der netop har været behandlet her i Folketinget, om, at børn skal have en bedre stilling i adoptionssager, således at børnene bl.a. skal høres om, hvad de mener, osv. Det synes vi er godt.

Jeg ville have sagt meget mere om forslaget, men taletiden er knap. Jeg skal dog sige, at Fremskridtspartiet synes, der er meget godt i SF's forslag, men at vi også synes, der er meget skidt.

Jeg har prøvet at komme rundt om punkterne, og konkluderende må jeg sige, at vi ikke umiddelbart kan støtte forslaget, som det foreligger.

Bruno Jerup (EL):

I november 1989 vedtog FN's generalforsamling en konvention om børns rettigheder, og Danmark ratificerede den i 1992.

Konventionen er bindende for underskriverne, men desværre kan man sige, at selv om den er blevet underskrevet, er den ikke i fuldt omfang blevet udmøntet, hverken i Danmark eller i andre lande.

Men uanset den kritik kan man i hvert fald sige, at konventionen er udtryk for en gryende erkendelse af barnet som et selvstændigt individ, og derfor bør barnet have selvstændige rettigheder, f.eks. juridiske og sociale rettigheder.

Børn er samfundsborgere med et selvstændigt omsorgsbehov, og de bør ikke fratages deres selvstændighed, men bør have selvstændige muligheder og rettigheder.

Der skal derfor være positivt formulerede rettigheder for børn og ikke kun formuleringer om at beskytte børn mod overgreb, selv om det også er vigtigt.

SF's forslag er godt, fordi det lægger op til at give børn selvstændige rettigheder, og fordi det rejser en debat.

Hvis vi kigger på de enkelte elementer, er det sådan, at om det første element, børns ret til tid sammen med deres forældre, kan vi sige, at det klart er noget, som Enhedslisten støtter.

Derfor støtter vi et forslag om nedsat arbejdstid og udvidede og forbedrede orlovsmuligheder også for forældre. Og det er vigtigt ikke blot at tilkendegive selve princippet, men også at iværksætte konkrete tiltag på dette område, og det er vi med på, hvis det er muligt.

Om børns ret til plads i et pædagogisk dagtilbud må vi sige, at det desværre er sådan, at vores nuværende system i alt for høj grad tager udgangspunkt i forældrenes og kommunernes pasningsbehov, og det er selvfølgelig også vigtigt. Men det vigtigste for Enhedslisten er at understrege, at daginstitutionerne og de pædagogiske dagtilbud skal være tilbud til barnet, for det er en meget vigtig side af sagen, som man ofte glemmer.

Enhedslisten støtter altså alle børns ret til et pædagogisk dagtilbud, men ikke kun for forældrenes skyld, også for børnenes, og det er også det, der gør, at vi op til flere gange har foreslået, at der fremsættes forslag om, at retten til et pædagogisk dagtilbud ikke kun skal gælde for forældre, der er i arbejde, men også for arbejdsløse og andre, idet det er en ret for børnene og ikke kun et tilbud til forældrene.

Om børns ret til kvalitet og trivsel og udvikling i daginstitutionerne kan vi sige, at Enhedslisten er enig i, at det ikke er nok at skaffe det tilstrækkelige antal pladser. Vi har de seneste år set en tendens til kraftig kvalitetsforringelse på daginstitutionsområdet. Ønsker om pladsgaranti har ofte medført forringelser af de fysiske rammer. Det er vigtigt at få fastsat minimumsrammer for personalenormeringer og for de fysiske rammer og få maksimumsrammer for antallet af børn pr. institution.

Det har vi selv været inde på i forbindelse med et beslutningsforslag, som vi behandlede for ganske nylig her i Folketinget. Og vi er naturligvis også enige i det, når SF tager det op. Vi skal sørge for, at institutionerne ikke bare skal være sådan nogle store overfyldte børnefabrikker. Der skal være plads ikke blot til det enkelte barns udfoldelse, men selvfølgelig også til fælles udfoldelse, og derfor skal de fysiske rammer både indendørs og udendørs have større kvalitet, end det er tilfældet i dag.

Om børns ret til rådgivning, støtte og behandling kan vi sige, at vi bakker fuldt op bag de fire underpunkter, som er nævnt i forslaget. Derudover mener vi, at der er brug for flere ressourcer på området både i de forebyggende led og i de behandlende led. Vi skal have et tilstrækkelig nuanceret udbud af døgnanbringel-

sesmuligheder til, at det bliver muligt at tage udgangspunkt i det enkelte barn. I dag sker anbringelsen alt for ofte dér, hvor der er ledig plads, uanset om den ledige plads er den rigtige for det konkrete barn.

Og så om det femte punkt, om børns ret til medbestemmelse, må vi sige, at det er meget vigtigt at give børn indflydelse i takt med deres udvikling. Vi har nu forældrebestyrelser i daginstitutionerne, men ret beset er det jo også børnene, der er brugerne, og de er i hvert fald ikke medinddraget. Jeg synes, det er interessant med de forsøg, der går ud på at se, hvordan man faktisk i det praktiske kan medinddrage børnene i ledelsen af daginstitutionerne og også i, hvordan de skal udformes.

Så man kan sige, at der er en lang række gode intentioner i SF's forslag, og vi støtter naturligvis beslutningsforslaget.

Vi har selvfølgelig nogle andre ting, som vi i løbet af denne her samling vil bringe på banen, og det drejer sig om et forslag om at udvikle en egentlig børneombudsmandsinstitution på grundlag af Børnerådet.

Det har vi tidligere fremsat lovforslag om, og det vil vi genfremsætte i denne her samling, sådan at det kan komme til behandling i forbindelse med revisionen af loven om Børnerådet, som jo kun har et 3-årigt forløb og derfor slutter her til sommer. Dér synes vi, det er vigtigt, at Folketinget tager initiativ til, at der kommer noget godt og kvalitativt på banen i det spørgsmål.

Poul Nødgaard (DF):

Hvis man nu ser på overskriften til det her forslag, så hedder det noget om børns rettigheder. Jeg ville nok hellere have kaldt det noget om børns trivsel, men det skal altså ikke skulle os ad.

Men der står noget i forslaget om børns ret til tid med deres forældre. Jeg kunne godt tænke mig at spørge SF's ordfører, hr. Villy Søvnald: Er det noget, Folketinget overhovedet kan beskæftige sig med? Jeg synes ikke, man kan, for det spørgsmål må ene og alene være op til den enkelte ansvarlige familie, at man får god harmoni mellem forældre og børn.

I den forbindelse vil jeg godt sige, at der har været lavet en eller anden undersøgelse for nogle år siden – jeg ved ikke, om det er slet så katastrofalt nu – som faktisk viste, at der var mange forældre i Danmark, der i gennemsnit talte under 7 minutter om dagen med deres børn, og det er selvfølgelig lidt rystende, for det er jo katastrofalt lidt.

Men spørgsmålet er, om ikke vi her i Folketinget måske mere skulle arbejde for og ikke være bange for at sige til forældrene – specielt også på møder ude i landet osv. – at det at sætte børn i verden også betyder, at man har et ansvar for de børn, og at en lang række ting vedrørende disse børns ve og vel og den ansvarlighed, der ligger i at have sat børn i verden, aldrig kan blive et anliggende for Folketinget, men derimod for den enkelte familie.

Men jeg vil godt medgive én ting af det, der står heri – hvis jeg sådan skal være lidt positiv over for det, og det vil jeg gerne være – og det er, at der altså er nogle problemer i mange børnefamilier. Jeg er selv kommunalpolitiker – ligesom hr. Søvnald har været, tror jeg – og jeg må sige, at vi får indimellem præsenteret nogle problemer, som er ret så store.

Og dér vil jeg da så godt sige, at i de kommunalbestyrelser, der arbejder rigtigt på børneområdet – det prøver vi i hvert fald at gøre i min egen kommune, Ringsted – prøver vi at være på forkant med udviklingen. Dér synes jeg godt, at man på forskellige møder med kommunalfolk kunne gøre dem opmærksom på, at de netop på børneområdet måske indimellem kunne være lidt mere vågne og sætte nogle initiativer i gang, der gjorde, at problemerne ikke blev så store, som de i nogle tilfælde går hen og bliver.

Så vil jeg i øvrigt sige om de dér pinde: Der står jo ikke noget om, at der skal fremsættes et forslag. Der står bare, at man opfordrer regeringen til at tage nogle initiativer, og det tror jeg da også – går jeg da ud fra – socialministeren løbende gør.

På ét område – én af pindene – er jeg grundliggende uenig. Det er omkring børnepasningsgarantien. Efter Dansk Folkepartis opfattelse kan man ikke give en pasningsgaranti. Man kan derimod give garanti for, at folks børn kan komme i skole, når de er 7 år.

Så ved jeg, at hr. Søvnald vil gå på talerstolen og sige, at så skulle der også være samme rettilighed, når folks børn skal passes. Men det spørgsmål om, hvem der vil have passet børn, er noget meget, meget usikkert og diffust, og mange vil i virkeligheden ikke tage stilling før næsten i sidste øjeblik, medmindre de er meget sikre på det.

Hvis man derfor lavede en pasningsgaranti i kommunerne på børneområdet, skulle det jo reelt være en pasningsgaranti, så man sikrede sig, at der var plads til alle børn. Hvis man gjorde det og det kun er godt og vel halvdelen, der vil have deres børn passet, så vil jeg godt spørge

hr. Søvnald og andre gode SF-folk om, hvem der skal betale for det store overskud af pladser, der helt givet vil blive.

Jeg synes egentlig på sin vis, at det måske er lidt synd for forslaget, at jeg må sige, at vi må vende tommelfingeren nedad til det, for der er nogle gode delelementer i det, som det vil være udmærket at diskutere, men jeg synes, det skal føres mere over i den kommunale verden i stedet for at være i folketingsregi. Kommunerne har de instrumenter, der skal til for at gå ind i nogle af de ting, som det her forslag indeholder.

Men derfor kan det være meget nyttigt, at vi får det debatteret. Det kunne da også godt være, at der var nogle kommunalpolitikere, der så Folketingets forhandlinger – nu har vi jo drøftet det – og måske kunne finde nogle guldkorn i den grønne bog. Det vil jeg da håbe.

Men umiddelbart så støtter vi ikke forslaget, men jeg vil da alligevel sige, at det ikke er nogen skade til, at vi har fået en debat om det.

Villy Søvnald (SF):

Jeg vil godt sige tak for debatten. Jeg deler opfattelse med de ordførere, der siger, at det er meget nyttigt at få en debat om børns vilkår.

Der har været to gennemgående ting, synes jeg:

Fra mange partier har det været sagt, at det var mange ting, SF havde med i forslaget. Det er rigtigt. Sådan er det jo, hvis man er et ambitiøst parti. Så vil det konkret udmønte sig i, at man samler mange ting sammen. Det er vel også det, der viser sig ved de netop afsluttede forhandlinger om finansloven.

Det andet gennemgående træk er, synes jeg, at der fra partierne har været meget god vilje, men så kom der et »men« hen imod afslutningen, og så var der nogle ting, man ikke kunne medvirke i.

Jeg synes også, det er forståeligt. Det er vel også SF's rolle tit at være med til at anslå de visionære temaer, og på et tidspunkt er tiden så moden til, at de kan blive gennemført. Det gælder f.eks. de ting, der ligger i forslaget her om de svære børnesager, som jo faktisk blev gennemført i forbindelse med den aftale, der er lavet med regeringen om næste års finanslov.

Men det, der er vores ønske med den her debat, er følgende: Hvordan kan vi skabe mere sammenhæng og mere helhed i børnepolitikken? For der er nogle ting, der i øjeblikket ikke hænger godt nok sammen.

Det er en kendsgerning – det vil jeg også nikke ja til til nogle af ordførerne – at store dele af børneflokken i Danmark har det godt. De har det formentlig endda bedre end nogen tidligere generation af børn på den måde, at de ved mere, de kan mere. Jeg tror endda, det er det store flertal, der har det sådan.

Men det modsatte billede er samtidig mere tydeligt, nemlig at vi har en gruppe af børn, som helt oplagt taber i de her års samfundsudvikling. Det sidste bevis, vi har på det, er Socialforskningsinstituttets rapport om børn af arbejdsløse. Den viser, at den sociale arv virker uhyggelig brutalt. Det var der nogle i 1980'erne der abstraherede fra, idet de troede, at det var et spørgsmål om god vilje. Det er det desværre ikke. Vi har nogle børn, der i alt for høj grad fra starten af deres liv bliver dømt til at være tabere.

Jeg tror, at vi med det desværre meget polariserede billede er nødt til fremover at diskutere børnepolitikken, hvis vi vil nå nogle resultater. Det er jo derfor, vi lige præcis har taget de punkter ud, vi har.

Det, der hedder mere tid i familierne, tror jeg er en ting, vi er nødt til at interessere os meget mere for, end vi har gjort. Der har bl.a. af Socialdemokratiets ordfører og også af socialministeren været udtrykt megen velvilje omkring det punkt, og det vil jeg godt kvittere for. Jeg synes, diskussionen alene går på, hvor aktiv en rolle Folketinget skal spille.

Der er tre muligheder for at sikre mere tid til alle børnefamilier:

Den ene er at sikre en barselorlov, der er bedre end den, vi har i dag. Det stillede SF forslag om i sidste folketingssamling. Jeg håber meget, at vi i løbet af denne her folketingssamling kan vedtage lovforslaget om egentlig bedre barselorordninger.

Det andet område, hvor vi bør gå videre, er orlovsordningerne. Da Folketinget vedtog orlovsordninger i sin tid, var de faktisk meget efterspurgt, meget mere, end vi forestillede os. Det kvitterede man så for ved finanslovforliget med Venstre og De Konservative for 2 år siden, hvor orlovsordningerne blev kraftigt forringet i økonomien – med det resultat, at det antal, der er på orlov, er faldet dramatisk. Det er synd, det er forkert, det er familiepolitisk synd, og det er børnepolitisk synd. Vi burde gå den modsatte vej og opfordre forældre og børn til at få mere tid sammen ved at lave gunstige ordninger.

Den tredje vej, vi kan gå aktivt, er, at Folketingets partier også lægger sig i selen for at prø-

ve at opfordre arbejdsmarkedets parter til at lave ordninger, der sikrer nedsat arbejdstid, hvor børnefamilierne får lov til at gå foran.

Jeg vil ikke sige så meget om det andet punkt i vores forslag, nemlig pladsgarantien; det har været diskuteret meget. Efter vores opfattelse er det en naturlig ting i et samfund af vores type, at samfundet garanterer, at de børn, der har brug for en plads, også har ret til en plads. Tænk engang, hvor mange trælse dagligdage i børnefamilierne vi slap uden om, hvis det var en realitet! Og vi forstår det heller ikke, når socialministeren siger, at grænsen for det kommunale selvstyre går dér, hvor kommuner kan vælge at lade børn stå på venteliste. Vi synes, det er en oplagt rettighed for forældre og for børn at få den plads.

Jeg skal sige omkring kvalitetsdiskussionen, at vi synes, der er behov for nogle mere bindende regler, også hvad angår kvalitet. Det er jo tankevækkende, at de områder, hvor vi har mindst bindende regler, f.eks. for skolefritidsordningerne, også er de områder, hvor vi med hensyn til bygningsmæssig standard, med hensyn til lokaler og med hensyn til normering har de dårligste forhold.

Jeg vil godt spørge Socialdemokratiet, om man ikke på det enkelte område, der helt klart er langt bagud for de andre områder kvalitetsmæssigt, vil være villig til at kigge på nogle mere bindende standarder og normer.

Jeg skal så kvittere for, at punkt 4 i vores beslutningsforslag, nemlig de svære børnesager, blev gennemført i går aftes. Det blev det ved det forlig, undskyld, den omfattende aftale, der blev indgået, og som jo indeholder 2 gange 20 mio. kr.

20 mio. kr. til at lukke dels det hul, der opstod i løbet af 1980'erne, og som hedder de manglende døgninstitutioner, og dels det hul, der hedder den manglende børnepsykiatriske viden. Det synes vi er vigtigt, for det er de børn, der har det allerdårligst, der dermed får en hjælpende hånd.

De andre 20 mio. kr. skal bruges til hjælp til børn i svære skilsmissesager, og de skal bruges til hjælp til børn, der i øvrigt har det dårligt, på den måde, at man kan frikøbe én, som det barn har det godt med – en voksen, som det barn har det godt med – til at hjælpe barnet igennem i en periode. Det tror vi også er et meget vigtigt modelforslag. Jeg vil så også kvittere for de positive bemærkninger om det fra de partier, der ikke bærer finanslovsforslaget igennem, men

som i øvrigt synes, at denne her del af forslaget var positiv.

Omkring den sidste del, nemlig medbestemmelse, vil jeg bare sige, at vi har brugt meget tid i Folketinget på at diskutere ældres medindflydelse. Det er godt, og det er rigtigt. Vi har endda vedtaget lovgivning om det. Det er også godt, og det er også rigtigt. Men det, som jeg synes er tankevækkende, er, at mens de ældre har erfaring i demokrati, skal børn først til at have deres demokratierfaring. Jeg synes, det er helt afgørende, at vi prøver at få kommunerne og lokalsamfundene til i langt højere grad at eksperimentere med børns og unges inddragelse i demokratiet, blandt andet fordi vi har brug for en hjælpende hånd over for nogle af de ungdomsproblemer, vi står over for.

Jeg skal så runde af med enkelte bemærkninger over for ordførerne og socialministeren og sige til socialministeren, at vi skilles ikke på den gode vilje – den tror jeg er næsten lige stor – men på viljen til at føre de gode viljer ud i livet ved at lovgive om det. Der skilles SF og regeringen i diskussionen om pladsgarantien.

I forhold til Socialdemokratiets ordfører synes jeg, at vi adskiller os i henseende til viljen til også at prøve at få nogle af de reformer gennemført, der reelt kan sikre børnefamilierne mere tid. Det er ærgerligt, og jeg håber, at vi i løbet af folketingsåret kan forhandle os frem til noget, der sikrer børnefamilierne mere tid.

Jeg har kommenteret hr. Erik Larsens indlæg. Det eneste, jeg skal føje til, er, at jeg synes, det er lidt underligt, at Venstre, lige præcis når det drejer sig om børn, ikke er villig til at fastlægge centrale kvalitetskrav. Det er man jo på andre områder. Vi kender det på arbejdsmiljøområdet, og vi kender det på folkeskoleområdet. Der er man villig til at fastsætte bindende standarder. Hvorfor så ikke her? Der er nogle børn, der betaler prisen for at blive stuvet sammen i det omfang, som det sker i nogle kommuner i disse år. De betaler den med flere sygedage, de betaler den med et fantastisk højt støjniveau, de betaler den med færre udfoldelsesmuligheder. Jeg synes, det ville være et ædelt formål at forbedre deres forhold.

Over for hr. Tom Behnke skal jeg kvittere for den del af talen, der ikke var et skattepolitisk oplæg. Det har vi hørt siden 1973, og jeg tror, at vi er nogle stykker, der er ved at have lært, hvad Fremskridtspartiet mener om det. Men der var dog også afslutningsvis nogle børnepolitiske betragtninger.

Jeg skal sige tak for støtten til Enhedslisten.

Og jeg skal sige til hr. Poul Nødgaard, som lod sig inspirere til filosofiske betragtninger om pladsgarantien som en umulighed, at i forholdet mellem filosofiske betragtninger og virkeligheden synes jeg, at Dansk Folkeparti skulle lade sig inspirere af virkeligheden selv. Det er klogt. Man risikerer at miste jordforbindelsen, hvis man ikke gør det.

Må jeg sige, at de kommuner, der har et mindre filosofisk, men mere praktisk forhold til pladsgarantien end hr. Poul Nødgaard, faktisk har fundet ud af, hvordan man laver det. Derfor kunne jeg måske anbefale, at Dansk Folkeparti foretog studier ikke i teoretiske anskuelser, men i praktisk politik. Det tror jeg ville være nyttigt.

Jeg takker for en god debat. Jeg håber, at vi vil opleve det som det fjerde punkt i vores forslag, at når vi kommer et par år frem, så er de her punkter gennemført, dog med den forsinkelse, at SF altid skal føre an.

(Kort bemærkning).

Tom Behnke(FP):

Forslaget er jo meget omfattende, og det ville have været ønskeligt, om der havde været mulighed for 5 minutters ordførerindlæg til hver eneste pind i forslaget. Debatten havde forment, at der var mere tid til det. Så min anbefaling til SF skal være, at man en anden gang prøver at splitte forslaget op i nogle flere elementer.

Jeg tror i øvrigt også, at SF så ville have oplevet at få vedtaget fire ud af fem pinde i forslaget. Enten med den ene eller den anden side i salen ville man i hvert fald få gennemført fire ud af fem pinde. Nu lader det til, at forslaget ikke bliver vedtaget, og det er jo egentlig lidt kedeligt, for der er mange gode elementer i det.

Men det, jeg egentlig tog ordet for at sige, var, at hr. Villy Søvndal jo var inde på, at Fremskridtspartiet siden 1973 har sunget sangen om, at skatterne skal sættes ned, og derfor ved SF godt, at det er Fremskridtspartiets politik. Men grunden til, at vi bliver ved med at gøre det, er jo, at det er det, der er årsagen til problemerne. Årsagen til problemerne er det tårnhøje skattetryk.

Og så siger hr. Villy Søvndal, at med hensyn til at give børnene mere tid sammen med deres forældre er der tre muligheder: Enten må vi udvide barselorloven eller børneorlovsordningen, eller vi må nedsætte arbejdstiden. Der er en fjerde mulighed, og det er, at vi får sat det tårnhøje skattetryk ned, sådan at familierne selv har

økonomisk mulighed for at disponere over deres tid og få mere tid sammen med deres børn.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslagets overgang til anden (sidste) behandling vedtoges uden afstemning.

Første næstformand (Ivar Hansen):

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til Socialudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Første næstformand (Ivar Hansen):

Jeg skal her udsætte mødet. Det genoptages i dag kl. 13.15.

Mødet udsat kl. 12.19

Mødet genoptaget kl. 13.15

Den næste sag på dagsordenen var:

16) Første behandling af lovforslag nr. L 32: Forslag til lov om ændring af ligningsloven. (Skattefritagelse for legater fra Carnegies Belønningsfond for Heltemod).

Af Kirsten Jacobsen (FP) m.fl.
(Fremsat 22/10 96).

Lovforslaget sættes til forhandling.

Forhandling

Skatteministeren (Carsten Koch):

Det forslag, som vi har til behandling her, er fremsat af Fremskridtspartiet og går ud på at fritage legater fra Carnegies Belønningsfond for Heltemod for beskatning. Som begrundelse for forslaget anfører forslagsstillerne, at det er uacceptabelt, at en person, som i en ekstraordinær situation udviser et personligt heltemod, skal

beskattes af den belønning, som den pågældende modtager herfor.

Jeg kan se af forslagens bemærkninger, at forslagsstillerne ikke alene har Carnegies Belønningsfond i tankerne, men også er indstillet på at udvide skattefritagelsen til at omfatte eventuelt kommende legater for personligt heltemod el.lign.

Som situationen er i dag, er hæderspriser som hovedregel skattepligtige. Den eneste undtagelse fra hovedreglen findes i ligningslovens § 7, litra v, hvorefter hæderspriser, der udbetales i henhold til Nobelstiftelsens Grundstadgar, samt Nordisk Råds litteratur- og musikpris er skattefrie. De to nævnte skattefritagelser er konkret begrundede.

Hæderspriser udbetalt i henhold til Nobelstiftelsens Grundstadgar blev med virkning fra 1975 skattefritaget på grund af prisens særlige internationale anerkendelse, der adskiller prisen fra andre priser.

Forslagsstillerne har oplyst, at der årligt uddeles ca. 25 legatportioner af en størrelsesorden på 5.000-15.000 kr.; det er således relativt beskedne beløb, vi har med at gøre.

En belønning, der udbetales fra Carnegies Belønningsfond for Heltemod, er omfattet af ligningslovens § 7 O, stk. 1, nr. 1. Man bør i den forbindelse være opmærksom på, at Carnegielegatet herved er underlagt en lempeligere beskatning end almindelig indkomst. Det er simpelt hen sådan, at det kun er 85 pct. af den del af sådanne belønninger, der overstiger et grundbeløb på 10.200 kr., der skal medregnes til den skattepligtige indkomst. Det er altså kun 85 pct. af beløbet ud over denne bundgrænse, der skal medregnes i den skattepligtige indkomst.

Når belønningerne er af en størrelsesorden på mellem 5.000 kr. og 15.000 kr., så siger det sig selv, at der kun kan blive tale om beskatning af et meget lille beløb, om noget i det hele taget. Der er således allerede på nuværende tidspunkt taget et vist hensyn til karakteren af denne særlige indkomst. Hertil kommer, at der ikke skal betales arbejdsmarkedsbidrag af belønningerne, eftersom de ikke er optjent som led i et ansættelsesforhold eller erhvervsforhold i øvrigt.

Forslagsstillerne henviser i bemærkningerne til et svar, som jeg i oktober har givet på et spørgsmål, som var stillet af fru Kirsten Jacobsen om beskatningen i andre lande af legater fra Carnegiefonden. Som jeg anførte i svaret, har jeg ingen generelle oplysninger om andre landes beskatning af disse belønninger.